

ADVAITA EN KWANTUMFYSICA (3)

Twee citaten van Ramana Maharsi :

“ Er is alleen Bewustzijn “

“ Bewustzijn neemt alle vormen aan “

Deze citaten geven de kern van de Advaita-filosofie weer.

De vaststelling van de kwantumfysica dat de waarnemer het waargenomene beïnvloedt en dat het licht als gevolg daarvan de vorm – deeltje of golfje – kiest dat in overeenstemming daarmee is (zie ook Wikipedia : “delayed choice experiment” John Wheeler), doet onbetwistbaar de vraag rijzen wat het foton doet kiezen.

Eerst en vooral is er geen fysiek contact tussen foton en de waarnemer, maar even raadselachtig is dat het foton achteraf – vandaar de benaming uitgestelde keuze – op die keuze reageert. Zodat de vraag wat het foton doet kiezen uitmondt in een achterliggende vraag, namelijk, draagt het foton bewustzijn in zich of is het wel misschien bewustzijn? Immers door het ontbreken van een fysiek contact tussen foton en de waarnemer blijft er nog maar over de aan de uitvoering van de keuze – het al of niet plaatsen van de spiegel - voorafgaande intentie, de gedachte om te plaatsen (of niet).

Het is wellicht een (te) grote stap om te besluiten dat het foton bewustzijn heeft of is. Maar gezien de resultaten van het experiment en de daaruit voortkomende vragen, komen essentie van de Advaita en de citaten niet meer geheel en al ongeloofwaardig over.

Deze essentie dat alles Bewustzijn is (Dat, het Zelf), vindt aansluiting met de Upanishaden (Veda's) en Boeddha's leer van de leegte (Sunyata): Neti- Neti. Kort uiteen gezet verklaart de Boeddha hierin dat niets werkelijk is, louter begrippen, die niet kunnen weergeven wat de werkelijkheid is. Deze werkelijkheid is niet “iets noch “niet niets”, met andere woorden onnoembaar. In Advaita-teksten wordt dit veelal geduid met Bewustzijn, het Zelf, Shiva en Brahman. Al deze begrippen staan voor “niet iets, niet niets”, dat alles doordringt.

De verdienste van de kwantumfysica is dat deze onze ideeën omtrent de vastheid van materie – en dus ook de fysieke componenten waaruit wijzelf bestaan – op losse schroeven heeft gezet, alsook aangetoond heeft dat er “een iets” moet bestaan dat deeltjes en dus materie in beweging brengt, zonder enig fysieke daad. In dit verband een schitterend vers uit de Ashtavakra Samhita:

“Daar is niemand zo vaardig als Ik, die het ganse universum door alle eeuwigheid schraag, zonder het met mijn lichaam te beroeren.” (2.13)

Een analoog vers kunt u vinden in de Avadhuta Gita vers 2.3 :

“ De niet-bewegende Ene, die zonder inspanning beheerst al wat beweegbaar en onbeweegbaar is, is Bewustzijn.....”

Zoals reeds aangegeven werd in het eerste artikel is er een gekende of onbekende impact door een ontmoeting, een aanraking.....De ontmoeting, de aanraking zacht of onzacht, óók door het leven en waarin wij de keuze (?) hebben ons toe te keren of af te keren van hetgeen ons overkomt (zie syllabus 'ken je zelf '). Elke gebeurtenis verandert ons willens nillens, de conclusie van de kwantumfysica is hierin glashelder.